

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Rafał Dzyr (spr.)
Sędziowie:	SSA Paweł Czepiel SSO del. Wojciech Żukowski
Protokolant:	sekr. sądowy Krzysztof Malinowski

po rozpoznaniu w dniu 11 maja 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A.

w W.

o zapłatę zadośćuczynienia i rentę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 12 września 2017 r. sygn. akt I C 1791/16

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie II o tyle, że zasądzoną w nim kwotę 31 590 zł obniża do kwoty 16 866 zł (szesnaście tysięcy osiemset sześćdziesiąt sześć złotych), a w pozostałej części powództwo oddala,

b) w punkcie V o tyle, że zasądzoną w nim kwotę 4 858 zł obniża do kwoty 4 320 zł (cztery tysiące trzysta dwadzieścia złotych);

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.

SSO del. Wojciech Żukowski SSA Rafał Dzyr SSA Paweł Czepiel

UZASADNIENIE

W sprawie o zadośćuczynienie i rentę Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 12 września 2017 r., sygn. akt I C 1791/16:

- w punkcie II zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. W. rentę w kwocie 31 590 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 czerwca 2017 r.,
- w punkcie IV nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kielcach 1 882 zł tytułem opłaty od pozwu,
- w punkcie V zasądził od pozwanego na rzecz powoda 4 858 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu
- w punkcie VI nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 403 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych na wynagrodzenie biegłego sądowego, który opracował opinię o pogorszeniu stanu zdrowia powoda wywołanego wypadkiem komunikacyjnym.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że P. J. w dniu 15 lipca 2014 r. spowodował wypadek komunikacyjny w O., w wyniku którego powód doznał poważnych obrażeń ciała. Sprawca wypadku był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego. W okresie od listopada 2014 r. do kwietnia 2017 r. powód, z uwagi na rozstrój zdrowia spowodowany wypadkiem, wymagał codziennej pomocy ze strony osób trzecich w wymiarze jednej godziny i 30 minut na dobę. Pomoc taka została mu udzielona przez małżonkę i innych członków rodziny.

Rada Miasta O. w uchwale z dnia 19 marca 2015 r., Nr (...), ustaliła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze świadczone na terenie Gminy O. w miejscu zamieszkania osoby korzystającej z takich usług, określając koszt jednej godziny usługi świadczonej przez miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub podmiot, któremu Gmina zleciła realizację usług na podstawie umowy, na kwotę 23,40 zł (k. 156-159).

Sąd Okręgowy uznał, że powodowi na mocy art. 444 § 2 k.c. przysługuje roszczenie o wypłacenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb, za okres od listopada 2014 r. do kwietnia 2017 r.

Suma świadczeń rentowych została ustalona przy zastosowaniu następujących reguł:

- stawka za jedną godziną - 23,40 zł, zgodnie z uchwałą Rady Miasta O.,
- liczba godzin dziennie – 1,5 godziny,
- stawka za 1,5 h – 35,1 zł
- renta miesięczna: 30 dni x 35,1 zł = 1053 zł,
- suma świadczeń rentowych za miesiące od listopada 2014 r. do maja 2016 r.:
1053 zł x 30 miesięcy = 31 590 zł.

Pozwany w apelacji zaskarżył wyrok w punktach II, IV-VI, wnosząc o zmianę orzeczenia przez obniżenie skapitalizowanej renty do 13 500 zł oraz stosowne obniżenie kosztów sądowych. Pozwany sformułował również wniosek ewentualny o uchylenie wyroku w wyżej wskazanym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto, wniósł o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wskazał, że stawka wynagrodzenia za godzinę pracy opiekuna nie powinna przekraczać 10 zł.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

Stan faktyczny, ustalony przez Sąd Okręgowy, Sąd drugiej instancji przyjął za własny.

Podzielić należało stanowisko pozwanego, że podstawą ustalenia wysokości stawki za godzinę pracy wynagrodzenia osób pomagającym powodowi, stanowiącej podstawę ustalenia wysokości renty, nie mogła być stawka uchwalona przez Radę Miasta O.. Wskazana w uchwale stawka wiązała władze samorządowe i określała sposób obliczenia wynagrodzenia pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej bądź osób zawodowo zajmujących się opieką nad osobami niepełnosprawnymi w oparciu o umowę cywilnoprawną zawieraną z Gminą. W tej samej uchwale postanowiono, że w przypadku świadczenia usług opiekuńczych w formie pomocy sąsiedzkiej koszt miesięcznej usługi refundowanej przez Gminę wynosi 350 zł miesięcznie (§ 4 ust. 32 pkt 2 uchwały). Tymczasem zastosowanie stawki 23,40 zł za godzinę spowodowałoby, że wynagrodzenie za takie usługi w przypadku osoby opiekującej się powodem wyniosłoby 1053 zł miesięcznie. Nie można również pominąć okoliczności, że to rodzina otoczyła powoda opieką. Opieka ze strony najbliższych z reguły nie wymaga kompleksowej reorganizacji ich codziennych obowiązków, jest zdecydowanie bardziej elastyczna, łatwiejsza i przez to mniej kosztowna niż w przypadku zatrudniania do tego celu osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług opiekuńczych i odprowadzających od wynagrodzenia należności publicznoprawne. Dlatego optymalnym sposobem ustalenia kosztów pracy osoby pomagającej powodowi jest odniesienie się do wysokości minimalnego wynagrodzenia. W przypadku powoda opiekunowie wykonywali proste prace, niewymagające kwalifikacji. Jednocześnie nie można żądać pracy za stawki niższe niż te, które zapewniają uregulowania o płacy minimalnej. Ponieważ świadczenie opieki zakończyło się w 2017 r., dla potrzeb rozstrzygnięcia sporu Sąd Apelacyjny przyjął za podstawę obliczenia renty wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tymże roku. Wynosiło ono 2 000 zł miesięcznie. Oznacza to, że przy założeniu, że miesiąc roboczy liczy 160 godzin pracy, stawka za jedną godzinę wynosiła 12,50 zł. Zatem wynagrodzenie opiekunów powoda za miesiąc opieki powinno wynosić 562,20 zł, zgodnie z wzorem: 30 dni x 1,5 h x 12,50 zł. W konsekwencji renta zasądzona w punkcie II została obniżona z 31 590 zł do 16 866 zł, która to kwota wynika z przemnożenia wynagrodzenia miesięcznego – 562,20 zł przez 30 miesięcy, a dalej idące powództwo o rentę podlegało oddaleniu.

Nie zachodziły podstawy do zmiany orzeczenia zawartego w punktach IV i VI zaskarżonego wyroku. W punkcie IV Sąd Okręgowy nakazał pobrać pozwanego 1 882 zł, wskazując, że tyle wynosi opłata od uwzględnionej części powództwa. Po zasądzeniu niższej renty, Sąd Apelacyjny ponownie dokonał koniecznych obliczeń. Po rozszerzeniu powództwa na wartość przedmiotu sporu składały się następujące kwoty: 80 000 zł (zadośćuczynienie), 20 007 zł (suma świadczeń rentowych w kwocie 1 053 zł miesięcznie za zamknięty okres 19 miesięcy) oraz 12 636 zł (12 miesięcy x 1 053 zł; renta na przyszłość, art. 22 k.p.c.). Tak obliczona wartość przedmiotu sporu wynosi 112 643 zł. Ponieważ po rozpoznaniu sprawy w dwóch instancjach uwzględniono powództwo o zadośćuczynienie do wysokości 50 000 zł oraz zasądzono rentę za okres zamknięty w kwocie 16 860 zł, Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany powinien uiścić opłatę opłaty od pozwu od kwoty 66 860 zł. Skoro jednak Sąd Okręgowy pobrał opłatę niższą, obliczoną od ustalonej w inny sposób wartości przedmiotu sporu, to wyrok nie może zostać zmieniony na niekorzyść strony składającej apelację. Natomiast w przypadku orzeczenia o wydatkach sądowych związanych z wynagrodzeniem biegłego sądowego, Sąd Okręgowy wyraźnie stwierdził, że całością tych kosztów, niezależnie od proporcji w jakich strony utrzymały się przy swoich stanowiskach, obciąża pozwanego. Pozwany tej reguły w apelacji nie zakwestionował. Zmiana proporcji wywołana zmianą wyroku w części dotyczącej renty nie mogła w związku z tym wpłynąć na orzeczenie zawarte w punkcie VI wyroku Sądu pierwszej instancji.

Obniżenie renty spowodowało zmianę punktu V zaskarżonego wyroku przez obniżenie kosztów zasądzonych od pozwanego na rzecz powoda z 4 858 zł do 4 320 zł. Skoro wartość przedmiotu sporu wynosiła 112 643 zł, a powód wygrał sprawę w 58 %, to - stosując regułę przyjętą przez Sąd Okręgowy - należało przyznać od pozwanego mu zwrot kosztów zastępstwa procesowego obliczonego według wzoru: stawka adwokacka 7 200 zł przemnożona przez wskaźnik 58 %.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w punkcie 1 i 2 sentencji, na podstawie art. 386 § 1 i art. 385 k.p.c.

Sąd Apelacyjny nie obciążył powoda kosztami postępowania apelacyjnego, pomimo, że apelacja została uwzględniona w tak znacznej części, iż można uznać powoda za stronę, która przegrała proces w postępowaniu apelacyjnym. Jednakże, zgodnie z art. 102 k.p.c., w przypadkach szczególnie uzasadnionych nieobciążanie kosztami jest uzasadnione. W tej sprawie nie tylko charakter roszczenia, lecz również niezakwestionowanie przez pozwanego przed Sądem Okręgowym stawki zaproponowanej w pozwie, przemawia za uznaniem, że taki szczególnie uzasadniony przypadek zachodził w niniejszej sprawie.

SSA Paweł Czepiel SSA Rafał Dzyr SSO Wojciech Żukowski